

Aan de Europese Commissie,

Den Haag, 29 mei 2024

Aan de Europese Commissie,

Namens de fractie van de Partij voor de Dieren in de Eerste Kamer van de Staten-Generaal van het Koninkrijk der Nederlanden richt ik mij tot u met het volgende.

In artikel 8 van de Bijlage I van de EEG-Richtlijn 2008/120 die betrekking heeft op minimumnormen ter bescherming van varkens, is bepaald:

“Het couperen van staarten en het verkleinen van de hoektanden mogen niet als routinemaatregel worden uitgevoerd, maar alleen wanneer bepaalde kwetsuren van spenen bij zeugen of van oren en staarten bij andere varkens zijn geconstateerd. Voordat tot deze ingrepen wordt besloten, moeten maatregelen worden getroffen om staartbijten en andere gedragsstoornissen te voorkomen, de omgeving en de varkensdichtheid in aanmerking genomen. Hiertoe moeten ontoreikende omgevingsfactoren of beheerssystemen worden aangepast.”

Nederland heeft in artikel 2.3 van het Besluit diergeneeskundigen de toegestane ingrepen bij varkens geregeld.

Tot de in artikel 2.8, tweede lid onder b van de Wet dieren toegestane ingrepen wordt in die bepaling gerekend:

b. het verwijderen van een deel van de staart bij biggen, mits:

1. het dier niet ouder is dan vier dagen;

2. kwetsuren van spenen bij zeugen of van oren en staarten bij andere varkens zijn geconstateerd, en

3. getroffen maatregelen, waaronder het aanpassen van omgevingsfactoren of beheerssystemen, waarbij de omgeving en de varkensdichtheid in aanmerking worden genomen en die dienen ter voorkoming van staartbijten en andere gedragsstoornissen, niet werkzaam zijn gebleken;

c. het door vijlen uniform verkleinen van hoektanden van biggen, mits:

1. het dier niet ouder is dan zeven dagen;

2. de tanden glad en intact blijven;

3. kwetsuren van spenen bij zeugen of van oren en staarten bij andere varkens zijn geconstateerd, en getroffen maatregelen, waaronder het aanpassen van omgevingsfactoren of beheerssystemen, waarbij de omgeving en de

varkensdichtheid in aanmerking worden genomen en die dienen ter voorkoming van staartbijten en andere gedragsstoornissen niet werkzaam zijn gebleken.

De minister van LNV heeft naar aanleiding van vragen van de fractie van de Partij voor de dieren erkend dat bij 99% van de biggen in Nederland de staart wordt gecoupeerd. Voorts heeft hij aangegeven dat de in artikel 8 van de Bijlage I van de EEG-Richtlijn 2008/120 omschreven verplichtingen (die zijn overgenomen in artikel 2.3 van het Besluit diergeneeskundigen) zo open zijn geformuleerd dat handhaving daarvan niet mogelijk is.

Tenslotte heeft de minister gesteld dat totdat deze normen nader zijn ingevuld, uniforme handhaving in de praktijk niet mogelijk is.

Wij verwijzen u naar de bijlage.

Nu Nederland de formulering van de normen zoals gehanteerd in artikel 8 van de Bijlage I van de EEG-Richtlijn 2008/120 heeft overgenomen in het Besluit diergeneeskundigen terwijl deze normen zich – in de visie van de Nederlandse regering – niet lenen voor handhaving omdat ze te open zijn geformuleerd, staat daarmee vast dat Nederland in feite nog niet is overgegaan tot implementatie van de richtlijn. Implementatie impliceert immers dat de richtlijn wordt uitgewerkt in Nederlandse wettelijke voorschriften die zich voor rechtstreekse toepassing en handhaving lenen.

Onze fractie acht het van groot belang dat Nederland de verplichting tot implementatie van EEG-Richtlijn 2008/120 naleeft. Dat belang is des te groter nu inmiddels 16 jaar verstreken zijn sinds de totstandkoming van artikel 8 van bijlage I bij die richtlijn terwijl bij 99% van de biggen in Nederland de staart wordt gecoupeerd hoewel een routinematig couperen zich niet verdraagt met het bepaalde in de richtlijn.

Bij deze verzoekt onze fractie de Commissie om haar bevoegdheden te hanteren teneinde implementatie op korte termijn af te dwingen.

Gaarne vernemen wij of u bereid bent stappen te ondernemen.

Hoogachtend,

P. Nicolai,
Mede namens N.K. Koffeman en I. Visseren-Hamakers

BIJLAGE

Citaten uit Eerste Kamer der Staten-Generaal I Vergaderjaar 2023-2024 35 746 F NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET TWEEDE VERSLAG Ontvangen 17 mei 2024 (onderstreping toegevoegd)

Vraag

U schijft in uw antwoord van 14 maart 2024 (28 286 AB) op vraag 16: “Bij circa 99% van de biggen wordt de staart gecoupeerd”. Deelt u het oordeel van de leden van de fractie dat het couperen routinematig wordt verricht?

Antwoord

De hierboven genoemde eisen uit bijlage I van EEG-Richtlijn 2008/120 zijn geïmplementeerd in het Besluit diergeneeskundigen. Op grond van artikel 2.3 lid 2 van het Besluit diergeneeskundigen mag een houder een deel van de staart van de big couperen als aan de volgende voorwaarden is voldaan: de big mag niet ouder zijn dan vier dagen, er moet sprake zijn van kwetsuren van staarten of oren bij andere varkens, en de houder moet maatregelen hebben getroffen om staartbijten en andere gedragsstoornissen te voorkomen waaronder het aanpassen van omgevingsfactoren of beheerssystemen waarbij de omgeving en de varkensdichtheid in aanmerking worden genomen.

Uit een onderzoek van Wageningen University & Research (WUR) uit 2022 blijkt dat circa 99% van de staarten van biggen in Nederland worden gecoupeerd. Ik kan momenteel niet goed inschatten welk deel van de houders die biggen couperen hebben voldaan aan de voorwaarden voor het mogen couperen. Deze voorwaarden zijn open geformuleerd. Zo is niet duidelijk wat onder kwetsuren kan worden verstaan, en welke getroffen maatregelen de houder dient te nemen om het staartbijten te verminderen voldoende zijn om te mogen couperen. Door deze open normen is dit verbod op het “routinematig” couperen lastig handhaafbaar.

Vraag

Levert het overtreden van het verbod tot het routinematig couperen van staarten bij biggen een strafbaar feit op? Zo nee, is dat dan in overeenstemming met de genoemde Europese richtlijn? Zo ja, uit welke voorschriften volgt dat die overtreding een strafbaar feit is? Hoe vaak is in de afgelopen 5-10 jaar handhavend opgetreden tegen deze overtredingen, kunt u specifiek zijn in aantal en strafmaat?

Antwoord

Het couperen van staarten bij biggen moet voldoen aan het gestelde in artikel 2.3, onderdeel b, en artikel 2.7, eerste lid, van het Besluit diergeneeskundigen. Die voorwaarden zijn in overeenstemming met de eisen die de Varkensrichtlijn stelt aan het verrichten van die ingreep en zijn deels ook strenger (in de richtlijn ligt de leeftijdsgrens op zeven dagen, in Nederland op vier dagen). Wanneer couperen in strijd met die voorwaarden wordt verricht, is er sprake van een door de Wet dieren verboden lichamelijke ingreep. Artikel 2.8, eerste lid, van de Wet dieren bevat een verbod daartoe. Een overtreding van dat verbod levert een strafbaar feit op, dat volgt uit artikel 8.11, eerste lid, van de Wet dieren. De in dit wetsartikel genoemde voorwaarden zijn zoals eerder benoemd open geformuleerd. Zo is niet duidelijk wat onder kwetsuren kan worden verstaan, en welke getroffen maatregelen om het staartbijten te verminderen voldoende zijn om te mogen couperen. Tot deze normen nader zijn ingevuld is uniforme handhaving in de praktijk niet mogelijk en zijn er derhalve geen specifieke gegevens over aantal en strafmaat.